

Det kongelige danske geografiske Selskab.



I det tredje Møde i Vinteren 1904—1905 holdt Forfatter *L. Mylius-Erichsen* og Hr. *Knud Rasmussen* Foredrag om *den danske literære Grønlandsekspeedition*. Lysbilleder.

I det fjerde Møde holdt Forfatter *Holger Rosenberg* Foredrag om *Mexiko og Panama*. Lysbilleder.

I det femte Møde holdt Dr. phil. *Fr. Weiss* Foredrag om *en botanisk Ekskursion i Højalperne*. Lysbilleder.

Fra Generalstabens topografiske Afdelings Virksomhed paa Island.

Ved Premierløjtnant *J. P. Koch*.

Kortlægningen af Skeiðarársandur og Øræfajökull¹⁾ i Sommeren 1904.

I 1903 var der bleven maalt 23 □-Mil langs Kysten fra Papós mod Vest til Jökulsá á Breiðamerkursandi, en Strækning, der havde voldt os meget Besvær, ikke alene fordi vi var ukendte med Forholdene paa Island, men ogsaa fordi den nævnte Strækning med dens rivende Elve, dens stejle og stærkt kleftede Fjælde, dens lumske og forrevne Bræer virkelig hørte til de vanskeligst fremkommelige paa Øen. At det for Sommeren 1904 projekterede Arbejde — den fortsatte Kystmaaling mod Vest, fra Jökulsá til Vík — dog ingenlunde vilde blive mageligere, det anede vi nok, inden vi tog fat paa det.

Denne forudfattede Respekt skyldtes det særlige Terræn, Islands højeste Fjældparti, Øræfajökull, i umiddelbar Forbindelse med Islands vanskeligste Sandørken, Skeiðarársandur.

Øræfajöklen er en Vulkan, der tidligere har anrettet frygtelige Ødelæggelser i Bygden ved dens Fod; men siden 1727 har den forholdt sig i Ro. Dens mægtige, hvide Kuppel, der bærer Islands højeste Fjældtop, Hvannadalshnúkur, har flere Gange været Maalet for dristige Fjældbestigere, saavel Videnskabs-

mænd som Sportsmænd. Den islandske Læge Sveinn Pálsson var den første, som undersøgte disse øde Højdedrag; det lykkedes ham i 1794 at naa op paa den sydlige Del af Jöklen ved Fjældtoppen Knappur, hvis Højde han maalte barometrisk. Hvannadalshnúkur blev besteget første Gang af den norske Løjtnant Frisak i 1813 og senere af 2 Turister, Englænderen Howell i 1891 og den danske Læge Schierbeck i 1898.

Skønt vi saaledes ikke var ganske uvidende om Forholdene paa den sydlige Del af Øræfajöklen, kunde vi dog intet bygge paa Erfaringerne fra de tidligere Bestigninger. Ingen af disse strakte sig over længere Tidsrum end 24 Timer, og det medførte Materiel var derfor indskrænket til et Par smaa Instrumenter og lidt Proviant. For os gjaldt det derimod om at bo paa Jöklen saa lang Tid, som Kortlægningen krævede, men hvorlænge, ja, det maatte Taage og Snestorm raade for. Under alle Omstændigheder vilde vi blive nødte til at medføre et saa betydeligt Materiel, at en Opstigning ad de kendte Veje paa Forhaand maatte anses som umulig.

Vest for Øræfajöklen strækker sig den c. 17 □-Mil store Sandørken Skeiðarársandur, som mod Nord begrænses af Gletsheren Skeiðarárjökul, mod Syd af Havet. Fra Gletsheren kommer foruden en Mængde smaa Vandløb de to store Jøkelelve Núpsvötn og Skeiðará, der hver for sig danner alvorlige Hindringer for Færdslen over Sandene, ja Skeiðará er endog om Sommeren ofte fuldstændig impassabel og tvinger da den rejsende til en lang og brydsom Omvej op over Skridjöklen. Skønt al Færdsel fra Vest til Bygden Øræfi

¹⁾ Ved Jøkel (isl. Jökull) forstås i snævrere Forstand et Højdedrag, dækket af evig Sne og Is. Selve Firnen benævnes Højjøkel (Hájökull) og Gletsheren Skridjøkel (Skridjökull). Hvor Misforstaaelser er udelukkede og særlig i Stednavne anvendes Ordet Jøkel med udvidet Betydning, omfattende saavel isklædte Højdedrag som Firn og Gletsher.